

กลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

A STRATEGY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN 21ST
CENTURY OF SCHOOLS UNDER JURISDICTION OF LOCAL
ADMINISTRATION ORGANIZATION

พัชรินทร์ ชัยจันทร์

Pacharin Chaijan

รัชนิวรรณ อนุตระกูลชัย

Ratchaniwan Anutrakulchai

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University, Thailand

Email: spjidee0717@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) พัฒนากลยุทธ์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนรวมทั้งสิ้น 296 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นหรือชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินองค์ประกอบ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนี PNI_{Modified}

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 3) การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

* Received 12 June 2019; Revised 17 October 2019; Accepted 22 October 2019

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และ 3. การพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรให้มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การจัดการศึกษา, ศตวรรษที่ 21, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the components of the educational management in 21st century of schools under the local administration organization, 2) to study the current and the desirable condition of the stated educational management and 3) to develop the strategy for educational management in 21st century of schools under the local administration organization. The sample group included school administrators and teachers with a total member of 296 persons. Stratified Random Sampling was used and the research tools were interview form, components assessment form, questionnaire and assessment form for checking propriety and feasibility of the strategy. Data analysis was processed through frequency, percentage, mean, standard deviation (SD.) and $PNI_{Modified}$ index.

The results of this research were as follows:

1. As for components, four components of educational management in 21st century of schools under the local administration organization comprised 1) development of quality learners, 2) development of school-based management for local service 3) conservation and inheritance of arts, culture, tradition and local wisdom, 4) development of local educational management based on the philosophy of sufficiency economy. 2. Regarding the current and the desirable condition of educational management in 21st century for schools under the local administration organization, in all, the level of practice was moderate with the desirable condition being high. and 3. With regard to development of the strategy for educational management in 21st century of schools under the local administration organization, five strategies were developed: Strategy 1–

development of quality of educational management system. Strategy 2– development of environments and learning resources conducive to educational management in 21st century. Strategy 3– enhancement and development of school potentials to meet excellent standard. Strategy 4– supporting and developing quality of teachers and personnel. Strategy 5– enhancing and developing quality of students fully equipped with 21st century skills.

Keywords: Strategy, Educational Management, 21st Century, Local Administration Organization

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันอย่างกว้างขวางตลอดเวลา คุณภาพของคนและการพัฒนากำลังคน เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ซึ่งทั้งภาครัฐและเอกชน จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพในระดับสูงขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 – 2564) ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากทฤษฎีและรายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพจะเห็นว่าการที่องค์การจะพัฒนาหรือบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัย กลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน ดังที่ Hoy and Miskel ได้ให้ทัศนะว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนวัดได้จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงที่กำหนดไว้เดิมว่า มีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดที่อยู่ภายใต้วิธีการดำเนินงานเชิงรุกหรือกลยุทธ์นั่นเอง (Hoy, W. K. & Miskel, C. G, 2008) จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนวัดได้จากความสามารถของโรงเรียน ที่สามารถพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัดซึ่งต้องอาศัยวิธีการเชิงรุกหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงาน กลยุทธ์จึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะกลยุทธ์เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวางแผน แนวทาง วิธีการ รูปแบบการตัดสินใจปฏิบัติการที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานจากสภาพปัจจุบันให้เกิดผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต (ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีโพธิ์, 2544)

ปัจจุบันเป็นยุคที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากข้อมูลในปัจจุบันมีจำนวนมาก ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการค้นหาและตรวจสอบ

ความถูกต้องของข้อมูล ดังนั้นการจัดศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทิศทางให้เด็กและเยาวชนไทยมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างความคิดของเด็กและเยาวชนไปสู่ที่ยากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาเด็กต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ และทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น เรียกว่าเป็น Problem Based Learning ตามกรอบยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) โรงเรียนและหน่วยงานต้องวางแผนงานให้รองรับกรอบยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ความมั่นคง 2) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ 4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม 5) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาวและเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

แต่จากผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 45.29 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 35.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 38.13 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 32.73 ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 48.77 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 26.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 32.47 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 30.14 และ ช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 50.07 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 24.64 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 29.48 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 27.91 จากการวิเคราะห์ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา พบว่า สาเหตุสำคัญเกิดจากสถานศึกษาขาดแนวทางหรือ กลยุทธ์การบริหารจัดการที่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับทิศทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องปรับเปลี่ยนระบบบริหารและจัดการศึกษาสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2560)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยความคาดหวังด้านการศึกษาของคนไทยและสังคมไทยคือมีสถานศึกษาที่มีคุณภาพเกิดขึ้น ทั่วประเทศ

เป็นสถานศึกษาที่ให้บริการทางการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในขณะเดียวกันสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดกลยุทธ์ที่สำคัญและจำเป็นที่ จะสนับสนุนให้การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและสอดคล้องกับความต้องการ ดังนั้นการศึกษาวิจัยโดยเน้นการศึกษา เพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้ได้กลยุทธ์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล ที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. พัฒนากลยุทธ์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขั้นตอนการวิจัยอยู่ 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา อาทิ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา 3) ประเมินองค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นหรือชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 5 จังหวัด 82 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 68 คน ประธาน

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 68 คน ผู้อำนวยการกอง/สำนักการศึกษา จำนวน 44 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 เก็บข้อมูลโดย 1) ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงผู้อำนวยการกอง/สำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 180 ชุด ไปยังสำนัก/กอง การศึกษา และสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 180 ชุด 3) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 180 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI^{Modified}

ระยะที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน 1) ร่างกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น Matrix Analysis (สุวิมล ร่องวานิช, 2558) 2) ตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่ม จากหลายกลุ่ม มีนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับสูงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 9 คน 3) การประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 4 องค์ประกอบ ผลจากการศึกษาในระยะที่ 1 จากการสังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้องค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 3) การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการประเมินองค์ประกอบ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา รองลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ประกอบด้วย 3 มาตรการดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมิน การให้ข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงพัฒนา 2) จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา 3) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้ 1) นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบัน 2) ปลูกฝังนักเรียนถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ 3) จัดการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ 4) จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพการใช้การได้ดี

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 3 มาตรการ ดังนี้ 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละคน และสามารถนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ 2) พัฒนาสถานศึกษาให้มีความทันสมัยสู่สังคมดิจิทัล และการเชื่อมโยงกับสังคมทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

3) สถานศึกษามีทิศทางการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากร ให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้ 1) สร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ สนับสนุน และจัดหาทุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทั้งในและต่างประเทศ 2) สนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้น 3) ขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับสถานศึกษา 4) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูโดยจัดอบรมพัฒนาครูในสาขาที่ขาดแคลน ลดภาระงานอื่นที่ไม่จำเป็น และจัดให้มีบุคลากรสายสนับสนุนอย่างเพียงพอ

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 มาตรการ ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการคิดคำนวณ (3R) และทักษะชีวิตในศตวรรษ ที่ 21 (7C) 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในโอกาสต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานและสถานศึกษาอื่น ๆ 3) พัฒนาวิชาการโดยเน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างรูปธรรม 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 5) พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดมั่นในศีลธรรมอันดีงาม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถนำมาอภิปรายเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 3) ด้านการอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 4) ด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบดังกล่าวจะเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่จะต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากคุณภาพผู้เรียนเป็นผลผลิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจนว่าจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพของคนให้สามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรม โดยเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็น

เครื่องกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม สอดคล้องกับ วิทวัส ดวงภูมิเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร ที่ศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคการจัดการศึกษา 4.0 มีลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนและปัญหาเป็นสำคัญ เพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะของการทำงานแบบร่วมมือเรียนรู้และรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน ใช้ความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิดผ่านการเขียน อภิปรายโต้แย้ง ให้เหตุผล แสดงความคิดเห็นและสามารถแสดงทัศนคติ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาอย่างหลากหลาย จนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน (วิทวัส ดวงภูมิเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร, 2560) และสังคม พาสนา จุลรัตน์ ที่ศึกษา การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 พบว่า ครูผู้สอนควรนำแนวทางของ STEM Education, Active Learning และ Problem Based Learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน เพื่อหล่อหลอมให้ผู้เรียนเกิด “ทักษะ” ด้านต่าง ๆ ที่คงอยู่และมีพัฒนาการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่สามารถนำไปเป็นฐานในการสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรม (innovation) ได้ในอนาคต ส่วนด้านการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ เนื่องจากกลยุทธิ์ดังกล่าวเป็นกลยุทธิ์ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาและจัดการศึกษา (พาสนา จุลรัตน์, 2561)

2. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่เดียวกันจะเห็นมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญและต้องการจำเป็นที่โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานตามกรอบแนวทางการดำเนินงานซึ่ง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติอันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน และ เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นจากการคำนวณหาค่าความ

ต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการก้าวไปสู่การศึกษาในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดส่งเสริมสนับสนุนโครงการสำคัญ ได้แก่ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษ พัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนานักวิจัยหลากหลายสาขาการจัดการเรียนการสอน STEM การศึกษา ความร่วมมือ “สานพลังประชารัฐ” โดยกำหนดทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ ประการแรก คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทปณิธานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ประการที่สอง สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือพูนกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประการสุดท้าย ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560-2569 ที่กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนา 6 ประเด็น ได้แก่ การเสริมสร้างการปกครองท้องถิ่นให้เข้มแข็งด้วยระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 สู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว จากฐานของท้องถิ่น การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ และธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีคุณภาพเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับภารกิจและทิศทางการพัฒนาของประเทศ และการพัฒนาองค์กรด้วยฐานคุณธรรม ความรู้ และสมรรถนะสูงเป็นองค์กรระดับสากลที่สังคมยอมรับ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561)

3. กลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development - SBMLD) เป็นนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตและมุ่งสู่ ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล โดยมีการจัดทำคู่มือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและประเมินสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา มีการ

พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป นอกจากนี้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 และ มาตรา 15 ให้สิทธิแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบกับโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรสำหรับการใช้ในการจัดการศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงประกาศนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนา ท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) โดยมุ่งหวังผลลัพธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ เจริญศักดิ์ เจริญยง ได้ให้แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ว่า การบริหารจัดการโรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียน นั่นคือสมาชิกโรงเรียนได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่น ๆ มารวมกันอย่างเต็มที่ ที่รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว (เจริญศักดิ์ เจริญยง, 2551)

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (ability to use new knowledge in a creative way) เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริง (life in the real world) เน้นการศึกษาตลอดชีวิต (lifelong learning) ด้วยวิธีการสอนที่มีความยืดหยุ่น (flexible in how we teach) มีการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนใช้ปัญญาหรือคนเจ้าความคิด (resourceful) ที่ยังคงแสวงหาการเรียนรู้แม้จะจบการศึกษาออกไปแล้ว ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมือง (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) สอดคล้องกับ ฉันทนา ปาปิตตา และณมน จีรังสุวรรณ ที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้สร้างสรรค์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันว่า

ความสามารถและคุณภาพของกระบวนการคิดสร้างสรรค์นั้นจะต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (ฉันทนา ปาปัดถา และ ณมน จีรังสุวรรณ, 2557)

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานของการและที่สำคัญการจัดการศึกษาท้องถิ่นในปัจจุบันจะเน้นการใช้กระบวนการขับเคลื่อนอย่างเป็นกระบวนการโดยอาศัยพลังประชารัฐในการขับเคลื่อนเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันดึงศักยภาพที่แตกต่างกันนั้นมาใช้ประโยชน์ร่วมกันย่อมจะนำไปสู่การเกิดพลังร่วม (Synergy) ที่ให้ผลผลิตที่มากกว่าสอดคล้องกับ นันธิดา จันทรศิริ การกระจายอำนาจการปกครองของไทยได้ให้อิสระทางการปกครองของท้องถิ่นอย่างมาก เพื่อให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แสดงบทบาทการพัฒนาของตนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามา มีส่วนร่วมทั้งทางการเมืองและการบริหารมากขึ้น การกระจายอำนาจเป็นแนวคิดที่ ต้องการให้รัฐมีทั้งความเป็นประชาธิปไตย (Democracy) และมีการพัฒนา (Development) เพื่อให้มีความเป็นประชาธิปไตยในกระบวนการสร้างประชาธิปไตยก็ให้มีการกระจายอำนาจที่เป็นกลไกหนึ่งในการนำไปสู่เป้าหมาย โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นนั่นเอง (นันธิดา จันทรศิริ, 2558)

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากร ให้มีคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยจะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถนำเนื้อหาสาระที่เตรียมไว้ ผนวกกับความรู้ที่ค้นคว้าผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศดังกล่าว ซึ่งมีผู้อื่นจัดทำไว้ในรูป สไลด์ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวที่มีสีสันสวยงาม มีเสียงประกอบมาสร้างเป็นบทเรียน หรือสอดแทรกในบทเรียน ทำให้บทเรียน และการสอนแต่ละครั้งมีความน่าสนใจ และสามารถสื่อความหมายของผู้สอนได้ดียิ่งขึ้น และต้องเข้าใจถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ ที่สรุปไว้ว่าครูในยุคใหม่ ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นครูมือที่มี TPCK โดยมีความรู้ทั้งในศาสตร์ที่เป็นตัวเนื้อหาความรู้ใน วิชาที่สอนและศาสตร์ด้านการสอน มีความสามารถในการปฏิบัติการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ดี มีหลักจิตวิทยาในการถ่ายทอดความรู้ หรือจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้มากที่สุด มีความสามารถในการด้าน ICT สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และติดตามความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, 2560)

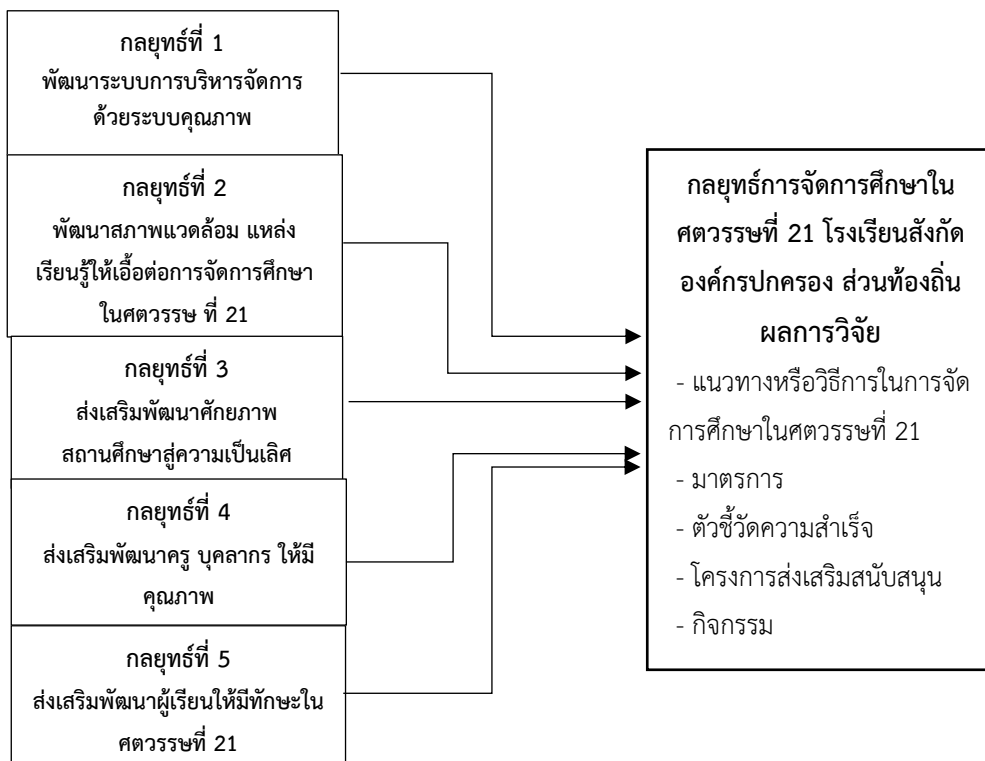
กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ในการพัฒนาเนื้อหาและทักษะแบบใหม่อีกด้วย เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะที่มีชีวิตมีพลวัต มี

ปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วม ใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถและระดับของผู้เรียน มีเนื้อหาที่ไม่ยึดติดกับตัวสื่อ เลือกประกอบเนื้อหาได้เอง ค้นหา-แก้ไข-จัดบันทึกได้ เก็บประวัติการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีระบบการประเมินผล การเรียนรู้ที่รวดเร็วและต่อเนื่อง ดังนั้น การสร้างและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะดังกล่าว จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง สอดคล้องกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ที่ได้เสนอแนะการปฏิรูประบบการศึกษาในระดับสถานศึกษา แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษาถือว่าโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการปรับเปลี่ยน โดยโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักของการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เงื่อนไขที่จำเป็นของการปฏิรูปคือโรงเรียนต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารการศึกษา โดยได้รับงบประมาณและการสนับสนุนทางวิชาการที่เพียงพอจากรัฐการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษาเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ภายใต้หลักความยืดหยุ่น ความหลากหลาย ความมีพลวัต การมีส่วนร่วมจาก ผู้ปกครองและชุมชน ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และการมี สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา โดยมุ่งเน้นกระบวนการสร้างความรับผิดชอบของผู้เรียน ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายสุดท้ายคือเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยสร้างผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

กลยุทธ์กลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยทั้ง 3 ระยะผ่านการวิจัยหลากหลายขั้นตอนมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการวิจัยซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่จะนำไปพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานศึกษาทุกแห่งได้เป็นอย่างดี ซึ่งถ้านำกลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัดซึ่งเป็นผลการวิจัยไปปรับประยุกต์ใช้ โดยกำหนดเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามมาตรการ จัดทำโครงการ กิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริม สามารถส่งผลต่อคุณภาพ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา มีระบบบริหารจัดการสถานศึกษา มีขั้นตอนการบริหารที่ชัดเจน จะส่งผลต่อการยกระดับความสามารถของครูและบุคลากร ส่งผลต่อการยกระดับต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การเพิ่มจำนวนนักเรียน ในอนาคต ดังแผนภาพที่แสดงต่อไปนี้

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการแบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ในระยะที่ 1 ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนในระยะที่ 2 ใช้การแจกแบบสอบถามกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และในระยะที่ 3 ใช้การสนทนากลุ่ม โดยศึกษาผ่านวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบคือ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และในการพัฒนากลยุทธ์ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนากลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ด้วยกัน 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ 2) พัฒนาสภาพแวดล้อม 3) ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 4) ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีคุณภาพ 5) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะใน

ศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาการวิจัยทำให้ทราบองค์ประกอบ สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และนำไปพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ซึ่งทั้ง 5 กลยุทธ์ และมาตรการที่ค้นพบจากการวิจัย สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมเช่นกลยุทธ์ด้านส่งเสริม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเน้นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาระบบการคิด ทักษะอาชีพการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ ค้นคว้า ออนไลน์ หรืออื่น ๆ เพื่อยกระดับความสามารถของผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตในอนาคตได้

1.2 หน่วยงานต้นสังกัด สามารถนำแนวทางการกลยุทธ์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไปกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดได้ตรงตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นมากขึ้นและมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยความต้องการจำเป็นในเรื่องของ พัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย

2.2. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยนำกลยุทธ์ลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อต่อยอดผลการวิจัยและสามารถนำไปพัฒนาสถานศึกษาในเรื่องการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล อาจมีหลายประเด็นที่ส่งผลต่อความสำเร็จได้

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในประเด็นกลยุทธ์แต่ละด้าน เช่น ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาการจัดการศึกษา ท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น หรือด้านการอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). *ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2561 จาก <http://www.bjlc.go.th/web>

- เจริญศักดิ์ เจริญยง. (2551). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย การศึกษาที่13 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยบัณฑิต ุรกิจ.*
- ฉันทนา ปาปัดถา และ ณมน จีรังสุวรรณ. (2557). รูปแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ในการศึกษา สร้างสรรค์บนเครือข่ายสังคมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. *วารสารวิชาการครู ศาสตรัอุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 5 (1), 25-34.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2560). ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. *e-JODIL*, 7(2), 14-29.
- ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีไพโรจน์. (2454). *กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้ (Learning person development).* กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- นันธิดา จันทรศิริ. (2558). ธรรมชาติของระดับท้องถิ่น: บทสำรวจแนวคิดว่าด้วยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 5(1), 47-59.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พาสนา จุลรัตน์. (2561). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคThailand 4.0. *Veridian E- Journal Silpakorn University*, 11(2), 2363-2380.
- วิทวัส ดวงถมเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วย การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 11(2), 1-14.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาชั้น พื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ.* เรียกใช้เมื่อ 1 มกราคม 2562 จาก <http://www.tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/06/wb103.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). *ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2559.บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration: Theory, research, and Practice. 8th ed.* New York: McGraw-Hill.